

Shell krijgt gele kaart en boekt Pyrrusoverwinning

Shell had er beter aan gedaan decharge niet te agenderen. Het agendapunt is een geducht wapen voor aandeelhouders.

» *Marcel Mock*

In de aandeelhoudersvergadering van Shell op 28 juni kregen de directeurs en de commissarissen decharge over 2003 met een ongewoon kleine zestig procent meerderheid. Veertig procent van de aandeelhouders sprak zich uit tegen decharge. Shell had er beter aan gedaan decharge niet te agenderen.

Decharge blijkt steeds meer een discussiepunt op aandeelhoudersvergaderingen. Bestuurders en commissarissen kunnen niet meer automatisch op decharge rekenen. Zij dienen in geval van bijzondere kwesties zich juist bij dit agendapunt op een pittige discussie voor te bereiden. Dan wel hun knopen te tellen en in bijzondere situaties het ver-

lenen van decharge gewoon niet te agenderen. Die knopen, in dit geval de ontvangen proxies en volmachten, had Shell goed geteld. Vandaar dat Shell het op een stemming durfde te laten aankomen, doch een goed keuze was dat niet.

De commissie-Peters adviseerde in 1997 dat in de agenda van de algemene vergadering van aandeelhouders een splitsing wordt aangebracht tussen vaststelling (goedkeuring) van de jaarrekening en goedkeuring van het door de raad van bestuur gevoerde beleid en het

Volmachten en proxies waren goed geteld

door de raad van commissarissen uitgeoefende toezicht tevens inhoudendecharge van bestuurders en commissarissen. Vervolgens bepaalde de wetgever dat vaststelling of goedkeuring van de jaarrekening niet tot decharge strekt van een bestuurder of commissaris. Aparte agendering van decharge werd derhalve noodzakelijk.

De commissie-Tabaksblat herhaalt nog eens dat decharge voor bestuurders en commissarissen afzonderlijk in stem-

ming wordt gebracht in de aandeelhoudersvergadering. Tegelijkertijd evenwel introduceert de commissie-Tabaksblat het beginsel 'pas toe of leg uit'. Op grond van dit beginsel en de lopende publieke onderzoeken naar Shell in Nederland (door AFM en Euronext Amsterdam), in de Verenigde Staten (door SEC en Department of Justice) en in het Verenigd Koninkrijk (Financial Services Authority) had Shell er beter aan gedaan het agendapunt decharge niet te agenderen of aan te houden, en vooral nog de onderzoeksresultaten af te wachten.

Voor een beter begrip van de consequenties van het voorlopig niet agenderen van decharge, is het van belang eerst de toegevoegde waarde van decharge te bepalen. Decharge is niet wat het lijkt, een onherroepelijke uitspraak dat bestuurders en commissarissen over een bepaald jaar van hun aansprakelijkheid ontslagen zijn. Decharge strekt niet verder dan tot hetgeen uit de stukken blijkt of voor de jaarvergadering aan de aandeelhouders bekend was. Voor zaken waarover aan bestuurders of commissarissen een ernstig verwijt valt te maken, zal decharge ook geen soelaas bieden. Alleen al door de beperkte openbaarmaking van de omstandigheden rond de herziene olie- en gasreserves van Shell heeft decharge een beperkt karakter voor de Nederlandse holding Koninklijke Petroleum en aandeelhouders. Door de

Engelse holding Shell Transport is overigens geen decharge gevraagd. De decharge aan Koninklijke Petroleum kan derhalve een Pyrrusoverwinning blijken, ook gezien de rechtspraak van de Ondernemingskamer, die in het verleden dechargebesluiten heeft vernietigd en de mogelijke uitkomsten van de diverse openbare onderzoeken die voortduren.

Vóór de aanbevelingen van de commissie-Peters uit 1997 was het praktijk dat aan bestuurders en commissarissen impliciet decharge werd verleend door

Decharge voor een jaar is niet wat het lijkt

het goedkeuren van de jaarrekening. Dat ging een enkele keer mis, bijvoorbeeld bij Nedlloyd.

Onder druk van de Noor Torstein Hagen, die het beleid van Nedlloyd bekritiseerde, werd de jaarrekening 1990 afgestemd en dus geen decharge verleend aan bestuurders en commissarissen. Voor Nedlloyd betekende dat feitelijk een versnelde terugkeer naar zijn kernactiviteit door tal van desinvesteringen. Voor bestuurders en commissaris-

sen betekende het afstemmen van de jaarrekening en het onthouden van impliciete decharge vooral gezichtsverlies. Het agendapunt decharge heeft zich ontwikkeld tot een geducht wapen voor aandeelhouders: door tegen te stemmen of zich van stemming te onthouden delen zij een gele kaart uit. Dat is zelfs zo wanneer één of meer toonaangevende aandeelhouders tegenstemmen of zich onthouden, ook als een meerderheid wél voor decharge stemt.

In de recente jaarvergadering van Ahold protesteerden aandeelhouders ABP, PGGM en andere pensioenfondsen tegen decharge over 2003. Aandeelhouders wilden vooral geen decharge verlenen hangende diverse publieke onderzoeken in Nederland en de VS, vanwege de bij de Ondernemingskamer aanhangige procedures. Niet in de laatste plaats vanwege tegen Ahold en oud-bestuurders ingestelde claims. Het agendapunt werd daarop ingetrokken.

Van der Moolen en Kendrion maakten ook bij het agendapunt decharge dit jaar kennis met oppositie van aandeelhouders. Bij Van der Moolen onthielden ABP en PGGM zich van stemming; er was evenwel toch een meerderheid voor decharge. Bij Kendrion werd geen decharge verleend.

Mr M.L. Mock is juridisch adviseur te Amstelveen. Zie ook www.fd.nl/shell

